

ОСОБЛИВОСТІ СЛОВ'ЯНСЬКОГО ФЕНТЕЗІ ЯК ЖАНРУ СУЧАСНОЇ ФАНТАСТИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

КАНЧАЛАБА СОФІЯ ЮРІЇВНА,

**УЧЕНИЦЯ 9 КЛАСУ
КУПІЛЬСЬКОЇ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ
ШКОЛИ І-ІІІ СТУПЕНІВ**

Актуальність дослідження

Фентезі – жанр фантастики, який все ще продовжує формуватися і вивчення його особливостей в жодному разі не можна вважати завершеним, особливо дослідження жанрових ознак його різновидів, зокрема такого як слов'янське фентезі

Мета дослідження - аналіз жанрової своєрідності слов'янського фентезі як окремого різновиду фентезійної літератури

Завдання дослідження:

- виявити витoki та прослідкувати історію розвитку слов'янського фентезі;
- проаналізувати прийоми і засоби відтворення дійсності у даному жанрі, зокрема, відображення слов'янських вірувань, звичаїв та традицій у реалізації ідеї творів;
- описати жанрову природу даного різновиду фентезі: герої, конфлікти, сюжети, модель світу та ін.;
- визначити найважливіші особливості слов'янського фентезі та специфічні їх прояви у романах М.Семенової, Ю.Нікітіна, Є.Дворецької, Є Красницького, братів Капранових

ФАНТАСТИЧНА ЛІТЕРАТУРА

НАУКОВА ФАНТАСТИКА

Альтернативна історія

Космічна фантастика

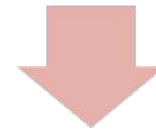
Соціальна фантастика

Містика та жахи

ФЕНТЕЗІ

КЛАСИЧНЕ
ФЕНТЕЗІ

СЛОВ'ЯНСЬКЕ
ФЕНТЕЗІ

ДЖЕРЕЛА ЛІТЕРАТУРИ ФЕНТЕЗІ

**КЕЛЬТСЬКІ ТА
СКАНДИНАВСЬКІ
САГИ**

**ЄВРОПЕЙСЬКИЙ
РИЦАРСЬКИЙ РОМАН**

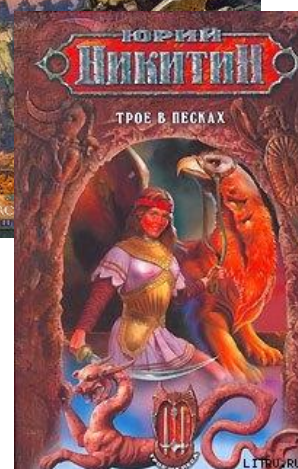
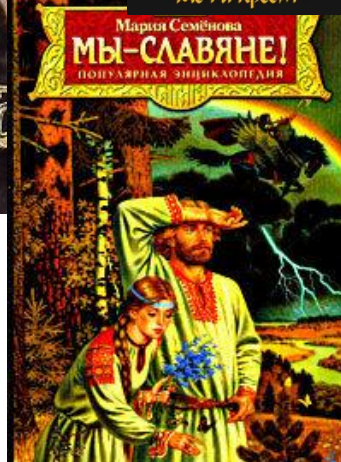

**ТВОРИ МІСТИКІВ І
РОМАНТИКІВ ХІХ СТ.**

ЖАНРОВІ ОЗНАКИ ФЕНТЕЗІ

- **світ, якого не існує;**
- **магія та фольклорні персонажі;**
- **авантюрний сюжет (квест, війна, мандри);**
- **зазвичай середньовічний антураж;**
- **протиставлення технології і чарів на користь останніх;**
- **наявність потойбічного світу та його проявів;**
- **протистояння добра і зла як основний сюжетотворчий стрижень;**
- **повна свобода автора**

Слов'янське фентезі - твори, де не тільки події відбуваються в слов'янських країнах, а й сама фантастика побудована на фольклорі та міфології слов'ян

СПЕЦИФІКА РЕАЛІЗАЦІЇ ФАНТАСТИЧНОГО СЮЖЕТУ У ТВОРАХ СЛОВ'ЯНСЬКОГО ФЕНТЕЗІ

М.Семенова, “Вовкодав”

Є.Дворецька, “Огняр”

Ю.Нікітін, “Троє з лісу”

Є.Красницький, “Отрок”

Брати Капранови, “Кобзар 2000”

Лада Лузіна, “Київські відьми”

Витоки жанру та особливості слов'янського фентезі як різновиду фантастичної літератури

- Ознаки слов'янського фентезі зустрічаються у творах письменників ХІХ – ХХ ст.: О.Островський (“Снігуронька”, О.Пушкін (“Руслан і Людмила”), Леся Українка (“Лісова пісня”)

Особливості жанру:

- Специфічна реалізація фантастичного сюжету (герої, ідеї, конфлікти, модель світу);
- Квазіісторизм творів та відображення у них звичаїв та побуту давніх слов'ян;
- Унікальна міфопоетика та інтерпретація слов'янських язичницьких вірувань давніх слов'ян

М.Семенова, “Вовкодав”

- Автор створила на сторінках роману цілісний образ світу, який квазіісторично відтворює світ Київської Русі, інтерпретуючи вірування, звичаї, традиції народів, які її населяли, його існування не потребує доказів;
- Головний герой – втілення якостей ідеального чоловіка – захисника, суворого воїна, людини зі складним внутрішнім світом, яка тонко відчуває переживання інших людей, багато розмірковує про світ, про своє місце в ньому;
- Головний герой вважає своїм тотемом, першопредком свого роду, Сірого Пса; подібного звичаю, як і матриархату, дотримується весь його народ – венни, у якому автор втілила дещо архаїзованих слов'ян;
- Особливістю роману є відсутність негативних жіночих образів (за винятком Морани-Смерті та її жриці), а також толерантне ставлення героя до представників інших народів та релігій.

Є.Дворецька, “Князі лісу”

- Темою циклу романів є боротьба між давньослов'янськими богами Сварогом і Хорсом, втілених в образах їхніх синів, наділених надзвичайними здібностями;
- Для динаміки сюжету та увиразнення образів персонажів автор широко використовує слов'янський фольклор;
- Головний герой - перевертень Огнеяр – навіть у звіриній іпостасі зберігає людяність і милосердя;
- Сюжет твору відображує вірування давніх слов'ян та підкреслює ієрархію у пантеоні слов'янських язичницьких богів

Є.Красницький, “Отрок”

- Автор використовує оригінальний спосіб зав'язки твору – головний герой потрапляє у часи Київської Русі, але дух і свідомість його перебувають у тілі хлопчика – підлітка, отрока;
- Цикл романів “Отрок” і “Внук сотника” крізь призму поглядів людини ХХ ст. доносять до читача відомості про життя слов'ян у період зародження християнства на Русі та спротив йому язичництва, зокрема, про боротьбу слов'янських богів Перуна, Лади і Мокоші за владу над людьми;
- Особливістю творів циклу є надзвичайна психологічність та детальні описи побуту і звичаїв давніх слов'ян.

Брати Капранови, “Кобзар 2000”

- Збірка новел братів Капранових - творча інтерпретація “Кобзаря” : за назвами творів Т.Г. Шевченка криються несподівані сюжети, побудовані на традиційній слов'янській міфології та містиці (“Сон”, “Розрита могила”, “Дівочії ночі”, “Причинна” тощо);
- На сторінках збірки українських авторів знайшли відображення такі традиційні для язичницької міфології слов'ян образи як мавки, русалки, лісовики, упирі, навіть древні боги, які сплять у курганах.

Лада Лузіна (Владислава Кучерова), “Київські відьми”

- Цикл творів, в основі якого давні легенди про захисниць Києва з часів Київської Русі – відьом-києвиць;
- Події романів відбуваються у наш час, проте іноді - в різних вимірах;
- Центральним стрижнем творів є любов персонажів до Києва і готовність захищати його від зазіхань як потойбічних сил так і сучасної “нечистої сили”;

ВИСНОВКИ

- Визначальною рисою слов'янського фентезі є те, що автори, які працюють у цьому жанрі, спираються не на скандинавську чи кельтську міфологію, а на національний етнографічний матеріал і створюють вигадані світи, майже ідентичні тим, які існували на територіях розселення східних слов'ян;
- Національний та інший колорит у таких творах досягаються шляхом використання описів інтер'єрів, одягу, звичаїв, традицій, побуту персонажів; при цьому перелічені елементи відповідають тим, які використовувалися та вживалися народами Київської Русі;
- Слов'янське і західне фентезі схожі наявністю в тексті образів конфліктуючих сторін, проте в класичному фентезі борються міфологічні персоніфіковані сили Добра і Зла, а в слов'янському – люди;
- В класичному фентезі герой воює з жахливими породженнями Темряви, перед ним никнуть навіть могутні чарівники, які можуть єдиним помахом руки знищити цілі армії, герой слов'янського фентезі – звичайна людина, яка зазвичай бореться зі звичайними людьми;
- В класичному західному фентезі герой перемагає ворогів і залишається живим, а у слов'янському – часто долає ворога ціною власного життя.